

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՏԻՄՈՆՆԵՐ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ ՇԱՐԱԹ 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1868

ԹԻՒ 837

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՏԻՄՈՆՆԵՐ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ 3 ՕԳՈՍՏՈՍ

Անդրոյ վեհափառ թագուհւոյն Օւիցերի բնեւոր ճամբորդութեան նպատակաւ Լոսանոնէն ելելով Օդոստոս գին ըստ նոր տումարի իմացուած էր: Այս վեհափառութիւնը Վաղղոյ Շէրպուրի քաղաքին նաւամատոյցը ելնելով եթէ փարիզ չհանդիպի, կը յուսացուի թէ կամ յիսնթէնէպլո ե կամ ուրիշ տեղ մի Վաղղոյ կայսրուհւոյն այցելութիւն մի պիտի ընէ:

Անդրոյցիք Մատաւան անոնը Ներքեր գործարարին վրայ վրայ մեծահասակէս կոչուեցանք կընուիրեն, մեծամեծ պատիւներով ու տիպարներով կը փառաւորեն: Լոսանոնի անդրապետները քաղաքացւեան կան պալատին մէջ արուած շքեղ հանդիսի մը մէջ Լոսանոնի քաղաքացւեան անուանեցին գինքը: Լոսանոնի արհեստագիտաց դասը 300 լիւր արծէր ունեցող ոսկեզարդ սուր մի ընծայեցին ՚ի պատիւ յաղթութեան որ ըրաւ Մակաւալի վրայ: Անդրոյցուց այս ընթացքէն կընայ մակաբերութիւն թէ Մակաւալի զօրութիւնը կարծուածէն շատ աւելի ու գերազարկան կերպիւ մեծ է եղեր:

Վաղղոյ օրէնսդրական ժողովոյն մէջ բաւական ջերմ վեճարանութեանց նիւթ եղող ելեմոնից հաշուէցոյցին խնդիրը վերջացաւ, և 440 միլիոն ֆլորանի փոխառութեան որոշուած 66 քուէի դէմ 213 քուէով ընդունուելէ ետև Պ. Շայայէր նախ դասը օրէնսդրական ժողովոյ գաղաքման հրամանագիրը կարգաց, և ժողովակարգ «կեցցէ կայսր» զոչելով բաժնուեցան:

Անդրոյ գտնուող զաղղոյցի գաղթականներէն ոմանք Սերվիոյ Միքայէլ իշխանին սպանութեան առթիւ իրեն թէ խախտուած Պ. Ֆէլիքս-Բիսանուն անձին նախագահութեամբ չարածողով մը դուժմարե ու Վարդէոն կայսրն ապօրինաւոր համարելով անոր կենաց դէմ գաւազանութեան խորհուրդներ պարունակող զրոյիշ յայտարարութիւն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՏԻՄՈՆՆԵՐ

Կ Ի Ն

(Շարունակութիւն եւ վերջ): (1)

Սոյն խօսքերով գրեթէ իւր վիշտերը ու ցուրդը սուկաւ ինչ կընունար: Պահ մը յետոյ իւր մտմարը շինած և զինքն ալ խոր լուսութեան մէջ ընկղմած տնտեսով վերաջին սրայ շարունակել և ստիպելի զինքը սր իւր վիճակը կնիանը յայտնելու չվարանի՝ յարելով: Բայց ինչպէս կընաս իրանց զապտնի պահէ: Այնքա՛ր որ քու կայսրութեանը վերահասու ըլլայ անիկա, որպէսզի դու ալ ըստ այնմ ընթացքը փոխես: Եւ արամարբրամովի մը իւր երեսը սրողը տեսնելով՝ ըսի անոր, Մի վշտանար, կարծեմ արտաքին չպար մը երջանկութիւն չես սեպեր երբէք: Եթէ բնակարանդ անշուք ըլլայ սակաւին քեզի համար կըզանուին անանկ ճամբորդ բարեկամներ, որոնց սրբ և համարումը չեն նուազիր: Մըզարե Մարիամին հետ երջանիկ կենակցելու համար պալատի հարկ չկայ:

«Այո, կընամ հիւզի մը մէջ այլ իրեն հետ երջանիկ ըլլայ զօչնց գրեթէ զարագին: Կընամ գետնախորտի ապրելով իսկ հէք և տառապեալ կիսոր մը վարել, կըրնամ...: Աստուած օրհնէ՛ զանի՛, ըսաւ կրկին ու իւր սիրտը ահաւի սարսուռ մը զգաց:

— Հաւատա՛ բարեկամ ըսի անդէն, սորի վրայ ելիւ լով ու մտերմօրէն իւր ձեռքը սեղմելով, անիկա ալ

(Տես լրագրոյն նախընթաց քիւր:)

ներ հրատարակ հաներ են: Լոսանոնի մէջ տեղի ունեցած այս չարածիւր խորհուրդները փարիզ լսուելով՝ ոստիկանութիւնը իւր հսկողութիւնը աւելցուց: Այսպիսի պարագայի մը մէջ Վարդէոն կայսր քանի մը սրտառու և վեհ խօսքերը նշանակութեան արժանի են, զոր Ֆիսնթէնէպլոյցի պալատին մէջ բաղմամբ ակումբի մը ներկայութեան խօսեցաւ: «Այս իմ գտնուած գիրքիս մէջ, կըսէ, եթէ երբէք կենաց կը փափաքիմ» այն ալ ուրիշ բանի համար չէ՛ բայց միայն Վաղղոյ զարգացման ու մեծութեան: Լիւրայոս եմօր Վախախնամութիւնը՝ որ շատ անգամ և յայտնապէս պաշտպանեց զիս, և որուն ձեռքն է բազմախաղաղ պիտի չթողու զիս...: Այն որ քաղաքային սպանութիւն մը կը մեքենայէ կամ կը զրոյրծէ, որ գաւառուր միանգամայն և գահիճ կը կանգնի, անտարակոյս իւր բաղձնացած նպատակին ներհակ արդիւնք մի կը տեսնէ: որ և իւր ոճրագործութեան անբաժանելի պատիւն է: Ըստ յայտնի աղաջոյց մի է Սերվիոյ մէջ պատահած դէպքը, դաւաճանները Միքայէլ իշխանը սպաննելով ահաբեկութեան աթոռը ուրիշ գերզատանի մը փոխանցել կ'ահիկալէին: Բայց իրենց սոյն ապիրատ գործով Օպրէնօլիշի գերզատանը աւելի ևս ապահովեցին: Եթէ Լոսի Ֆիլիքս թագաւորին դէմ եղած այնչափ դաւաճութեանց մէկը յաջողէր, շատ հաւանական էր որ Օրէլանեան ցեղը տակաւին Վաղղոյ վրայ թագաւորէր: Եթէ ես ալ այսօր դաւաճիւններու հարուածին զոհօրիմ, ժողովուրդը միահամուռ իմ որդիս պիտի ընտրէ, և եթէ կայսրական գերզատանը սպանած ալ ըլլայ, դարձեալ ժողովուրդը Սերվիոյցոյ նման պիտի փնտրէ սոհմային անունս ժառանգող փորձի հօրեղբորդի կամ մտերմօրդի մը, վերջացուէ Միլան մը որ կայսրութեան դրօշը կը բնասան ման վոճմիւնիւր կանգնի, և կրկին անգամ հաստատէ այս ճշմարտութիւնը՝ թէ այն կուսակցութիւնը որ իւր ձեռքը արեամբ կը շողալի՛ երբէք իր եղբունագործութեան շահ մը չունենար: Ասանորոյ անեղիւրդմ ապագային վրայ, քանզի թէ՛ ապրիմ և թէ՛ մեռնիմ, իմ կեանս ալ մահս ալ հաւասարապէս

կընայ քեզի հետ սիրով կենակցել, անիկա քեզի համար ունեցած ճշմարտ սէրը յայտնելու մտք իւր թաղուն զղայունները պիտի յարուցանէ: Ամեն հաւատարիմ կանանց սրայն մէջ երկնային հրոյ կայծ մը կայ, որ երջանկութեան տուն կը մտնի, իսկ ճախորդութեանց մէջ կը վառի, կըրորորի: Մարդ իւր գրկալը մէջ գտնուող կնիան յարգը արժեքը չճանչիր: Մինչև որ անոր հետ միտեղ թշուառութեան մէջ չըլլորի անոր ինչ պաշտակի հրեշտակ մը ըլլալը չզգար: «Կերեթ թէ խօսակցութիւն անանկ խորհրդակիս իւր մը կը պարունակէր որ Լիլլին երեակայութիւնը գրգռեց: Արդէն իմ գրկայնս լաւ կը ճանչի և բրած տպաւորութիւնս ինձ առաջնորդ բռնելով՝ յարգութեան զինքը սր տուն երթայ և արտաքին սրտը ամենանայն առջև բանայ:

Այս գործին յաջող կը մը ունենալուն վրայ կը տարակուսի. վաճաղի ո՞վ կընայ անանկ մեկու՞մ արիւթի համար վրայ վտառել, որնոր ըլլ գուարձութեամբ ըզբաղած ըլլալուն՝ իւր բերկրակտ սիրտը ստջեր կը լողալու թեման միմին և ստորին ճախոյցին զույց մերժէ անցնելու: Երբ զութիւնը կը սիրէ անիկա, որովհետև հոն միայն զուարճութիւն կըզանէ: Այնուհետև նորասէր կեանքի մէջ կործանուած արեւտարի դառնութեամբ կըզայ, կը ճաննի, մինչդեռ ուրիշ տան միշտ խառնու հակամէտ է: Հուսկ ուրեմն հետեւեալ առտու Լիլլան տեսայ: Իւր կայսրութիւնը լծակցին յայտնած էր:

Ինձ պատմեց թէ կընը այս գուժով լուրը տեսնելուն հրեշտակի մը պէս կարողացեր է հանդուժելու ու վիզը սլուելով՝ ըսեր է թէ՛ այս միայն վերքը կը կտայնէր, և

շահաւէտ պիտի ըլլայ Վաղղոյ, և իմ սպաշտոնս պիտի գործադրուի թէ՛ ինձմէ և թէ՛ իմ յաջորդներէս»:

Այս խօսքերուն հակառակ յայտարարութիւն մի, ինչպէս վերը յիշեցինք, Պ. Ֆէլիքս-Բիսանոն նախագահութեամբ Լոսանոնի մէջ կազմուած ժողովակը հրատարակած է. սրով զաղղոյցի գաղթականք իմացնել կուզեն թէ իրենք ոչ թէ սպանութեան՝ այլ առաւել ապստամբութեան հրաւեր տուած են, և թէ՛ քրեական մարդասպանութիւն չկրնար համարուիլ Լոսի Պ. Ֆիլիքս կամ կարողու Միլի մահս գաւառապարտուիլ և թէ՛ Վախախնամութիւնը միշտ կարող է փրկել կայսր մը փարիզի մէջ, և կորսնցնել կայսր մը Մէքսիկայի մէջ, նաև թէ՛ քաղաքական սպանութիւնը կընայ թագաւորական տուն մի կանգունելու կործանել: Պ. Ֆէլիքս-Բիսանոն և իւր համալսարանի սոյն խօսքերէն կը հետեւի թէ՛ իրենք քաղաքական սպանութիւնը բացարձակ կերպիւ չեն մերժեր, սակայն չեն ալ արդարացնիր, համարուած ալ են միանգամայն թէ՛ երբեք անագործութեան երբէք օգուտ մի յառաջ չկրնար դալ:

Խտակական աղբայնութեան զգացումը՝ կերեթ թէ շատ տեղ իւր աղղեցութիւնը կը տարածէ: Այս առթիւ Յուլիս 24ին ըստ նոր տումարի, Թրիէստի մէջ բաւական ծանր անկարգութիւններ պատահեցին. որուն նկարագիրը հետեւեալ կերպիւ կը բարձրէք:

Թրիէստի արուարձաններէն մեկուն մէջ Մալվի գիւղացիներ ժողուած ինչոյ մի կընէին. որուն մէջ իտալացոց աղբայնութիւնը վերաւորող երգեր կը բարձրէին, և ՚ի պատիւ Մալվեան աղղեցու գինոց բաժաններ կը պարպէին: Ասոնք կէս զիշեր ատեն գլուխնին տաքցած կը մտնեն քաղաքը, սրճարաններն ու զբօսավայրերը ջրուելով հանդիպած խաւացիներուն վրայ անարդար ու թշնամանք կը տեղան: Հետեւեալ օրը՝ երկուշաբթի, Թրիէստի մէջ բնակող իտալացի ժողովուրդը երգմամբ կուխտեն Մալվի գիւղացոց ըրած անարդարաց վրէժը լուծելու ստիպիրիկուան վրայ իտալական խումբեր դուժմարեւելով կերպ կերպ զէնքերով զինուած այն ինչ լըսպատէին որ դիշերապահ զօրքերը, որ բոլորն ալ Մալվի գե-

հինաւ այդ մասին ալ հոյ չէր ընէր: — Մակայն խնդրալի, կրկնեց անդէն, դարձեալ ինչ մեծամեծ դեժուարութիւններ պիտի կրենք, ըստորում կինս աղբաւտութեան վրայ զաղախար մը անգամ չունի, անոր նկարագիրը բանաստեղծութեան մէջ միայն տեսած է, ուր սիրոյ հետ խառն կը ներկայի ընթերցողին, ուր գրկանք չէ կրած, սովորական հանգիստը չէ կորուսած. իսկ աղբաւտութեան ճշգրիտ փորձը զանազան հոգիւտարութեանց, պիտոյքերու և նուազաւ խանարհութեան մէջ միայն կըզտնուի:

— Մակայն, ըսի իրեն, հինաւ որ դժուարին կ'աղղեզործ գրիք, սպիւնքն քու վիճակը անոր հողաբարձիք ալ մի վախեր: Արջախ սր կայսրութեանը վերահասու ըլլայ, այնչափ նպատաւոր է քեզի համար: Թիպեալե աստիկա յայտնելը զոչն ինչ վշտացին կը թուի քեզ, սակայն լոկ վայրկեան մը թշուառութիւնն է, մինչդեռ եթէ պահելու ըլլաս անընդհատ պիտի տանջուիս: Ատիկա մտարերելը չէ թէ աղբաւտութիւն, այլ կեղծ հարստութիւն կը տեսուի, որ հոգարտ մտքի մը և զատարկ քապի մը նկարտմամբ կործանուած մարդը ևս առաւել կը շարժէ: Աղբաւտ կընելու քաջարարութիւնը ունեցիր, և աղբաւտութիւնը քեզի զինակցի կընես, որ իւր ստերով պատրաստ է միշտ քեզի նպատակու:

Լիլլի իմ խօսքերուն մտիկ կընէր ու շարք: Կեղծ հարստութիւն չունէր անիկա, ինչպէս նաև իւր կինը, ուստի իրենց բաղղին յարմարի կըրող ծայրին: Քանի մը օր ետքը իրիկուն մը բովս գաղղ ինձ խնայ տուաւ որ իւր շքեղ տունը թող տուեր ու քոչընէր քանի մը միջոն

դայիններ են, իրենց պաշտօնին ելլեն, յանկարծ քաղաքին թորե անուն փողոցին մէջ գիշերապահ Սլավները յարձակելով խառնացոյց վրայ կըսկսին կրակ ընել, ահաւոր կոխ մը կը ծագի, որուն մէջ շատերը կը մեռնին, շատերն ալ վերաւոր կը փախնին: Ժողովուրդը զայրանալով քաղաքին ամեն կողմը կը սփռի. ու «անկցի» կառավարութիւնն, «անկցի» «կապը», «կեցցէ» իտալական խորիէստ» աղաղակները բոլոր քաղաքը կը դողդոջեն: Հետեւեալ օրը երեքշաբթի, բոլոր թորիէստ ահաւոր յուզման մը մէջ կը տատանէր:

Ժողովուրդը քաղաքապետական խորհուրդին տեղ, զոր իւր դաւաճանը կը համարէր, ապահովութեան յանձնաժողով մի կողմէր հաստատել: Խորհուրդը կազմուելով պահանջեցին որ ոստիկանութեան վերա տեսուչը դուրս ելլայ, ու անոր ներքին տեսնել մարդկեղէն զարհուրելի փոթորիկ մը վրան շարձակելով՝ գլխարկը վար նետեցին, ու «անկցի» կազմակերպին միտքով: Ըստ վրայ իջնումը մարաշախտ մէջ զօրօք կը հասնի. և քաղաքը վարմունքներով ժողովուրդային զայրույթը մեղմուել մտքը զինուորական նուազարանները հնչեցնել կուտայ, և կը յաջողի իսկ. քանզի այն համալրուով ամբողջ հանդարտելով՝ կեցցէ մէջ, կեցցէ մէջ զինուորք՝ ճայնար կու թիւններով կը ցրուին: Գիշերը բոլոր քաղաքը ուրախութիւններով կը հրճուէր ու լուսաւորութիւն ներսով ցնծութեան տօն կը կատարէին: Քաղաքապետական խորհուրդը փութացաւ անմիջապէս պեղացի Սլավն պահապանները ճամբել, անոնց անդը կանոնաւոր զինուորներ կարգեց, յայտարարութիւն մ'ալ հրատարակեց որով զժողովուրդը ի խաղաղութիւն կը յորդորէր:

Սլանիական տէրութեան մէջ ծագած խռովութիւնը բաւական ծանր կերպարանք մի առած է այս օրերս. խռովութիւն մը՝ որ եթէ իւր նպատակին ժամանակը ըլլար, «Կարմիր» կայսեր մտատանջութեան առարկայ պիտի համարուէր: Խռովարարաց դասը, որ աղաւթամտաց կուսակցութիւն կանուանի, Իդապէլլա թաղուհայն կառավարութեան եղանակէն բոլորովին դժգոհ գտնուելով, իրեն նպատակ դրած էր սլանական թաղուհայն դասէն իջեցնելով անոր քայքայը Մօնթթանիէ դքսուհին անոր անդը թաղաւորեցնել: Ինչէն այս դործը զուրկ ելնելու ըլլար, Օրէնանեան զերգաստանը Սլանիական կառավարութեան վեհապետը պիտի հանդիսանար: Որովհետեւ Մօնթթանիէ դքսուհին այրը Գաղղիոյ նախորդ Լուի Ինիւթ թագաւորին կրտսեր որդին է, որուն օր մը Սլանիոյ աթոռը զահակելու երբէք անհաւանական չէր: Մանաւանդ յիշեալ Մօնթթան

սիէ դուքսը աղաւթամտաց կուսակցութեան վերաբերելէ զատ իւր բնաւորութեամբն ալ թէ՛ իւր բնակութիւնը եղած Սէվիլ քաղաքին և թէ՛ Սլանիոյ ուրիշ կողմերու հասարակութեանց համակրութիւնը զբաւած է լիովին. նմանապէս իւր լծակը աշխիւքն Մօնթթանիէ դքսուհին հասարակութեան առջև մեծ վարկ և համարում ունեցած ըլլալով, ասոնց ազգային կառավարութեան զուրկ անցնելու Սլանիոյ ներկայ վիճակին վրայ մեծամեծ փոփոխութիւններ պիտի կրնար յառաջ բերել, միանգամայն Գաղղիոյ կից երկրի մը մէջ Օրէնանեան թագաւորի մը դուրսութիւնը անշուշտ Գաղղիոյ վրայ կերպով մտաւորութիւն պիտի ներդրուէր:

Իայց այս ամեն հետեւեալներուն տուածը առնելու մտքը աւագործարը չսպառնալու իդապէլլա թաղուհայն առաջարկելու որ Մօնթթանիէ դուքսը և դքսուհին, ասոնց հետ մէկտեղ նաև վեց բարձրաստիճան զօրապետներ և 300 զինուորներ Սլանիական սահմաններէն դուրս հանուին: Ըստորաբեր սահմանուած դուքսը և դքսուհին թէպէտ երկու օրուան յայտարարութիւն ինքրեցին, բայց թաղուհայն հրամանը բուռն ըլլալով առանց հարցափորձի և առանց քննութեան անմիջապէս վտարանդութեան մատնուեցան ոմանք Քանարեան կղզիներն և ոմանք ուրիշ կղզիներ:

Սլանիոյ այս տեսակ խռովութիւնները զրեթէ անպակաս են նոյն երկրին մէջ, և այս անգամի բռնաւորական ընթացքի մը ըրածը խռովութեան կրակը իսպառ շեղանցանել չկրնար համարուել, որովհետեւ թեթև մտքով մի ներքև թաղուհայն այս մեծ կայծը՝ կերել թէ՛ վաղ կամ անագան իւր յանկարծական փայլը պիտի ցայտեցնէ: Մանաւանդ քանի որ թայցը լրագրին ըսածներուն նայելով, թաղուհայն կառավարութեան եղանակը նոյն իսկ ժողովուրդեան համար զոհարուցիչ չէ, և ոչ դարուս Գոլոյն պահանջածին համաձայն: Ըստորում Իդապէլլա թաղուհայն աթոռին քանամայ տեղուհայնը զինքը չըջապատող Սլանիական սուլիներու շնորհիւն է: Եւ որ բարձրաստիճան նախարարն որ իւր անհատական ազդեցութիւնը ժողովուրդեան կամ զինուորականութեան վրայ կրցած է տարածել, անիկա է միայն աւագանուոյն զրեթէ միահեծան հրամանահասն ու նախադասը: Հետեւեալ փոքրիկ վեպը կրնայ վերցնելու սողերուն ստուգութեանը վրայ լոյս մի սալ:

Սլանիական աւագանուոյն նախորդ նախագահ Կարվայէզ սեպուհին վախճանման մօտ օրերը, քովը գտնուող քահանայն այնինչ կը յիշեցնէր անոր Քրիստոսական սուրբ կրօնին պահանջածին համեմատ՝ սրտանց ներքել իւր թշնամիներուն, «Կարվայէզ կը պատասխանէ ըսելով՝ «այս մտքին բարձր

վին անհոգ եղիք, պատուարժան հայր. ես բնաւ թշնամ մի չունիմ, որովհետեւ թշնամիներուս ամեն մէկը հրացանի բոնել առած եմ, և հիմա և ոչ մէկ թշնամիս մնացած չէ»:

Եթէ կրնայ մակաբերուել հասարակութեան ինչ վիճակի մէջ գտնուել, Լայմու Կոնգալէզ Պրաֆո նախագահին համար ալ վրտուի թէ իւր նախորդին դուրսութեան հետևորդ մի է:

Ըստորոյ Իրանչիսկոս-էնօվսէի կայսրը իրուսիոյ թագաւորին հետ ասիէ յառաջ առեւարական դաշնակցութիւն մի ստորագրած էր, որուն արձանագրութիւն կերպն էր, ի մէջ Լայմու կայսրի մէկ կողմէն, և Իրուսիոյ իսպանացի զօրութիւն պիտի ունենար բոլոր լայն երկրներուն օրոնց վրայ կիշտէ Էնօվսէի կայսրը, միանգամայն հունգարական երկիրներուն մէջ: Իայց երբոր ինչ նախարարած հունգարական աւագանուոյն խորհրդաբանին ներկայացաւ դաշնակցութիւնը որ հունգարական հաւանութիւնն ալ վրան աւելցուի, զորքը տարբեր կերպարանք մի առաւ: Հունգարացիք յիշեալ դաշնակցութիւնը իրենց համար անվաւեր համարեցին ըսելով թէ՛ կայսր Լայմու բարձրը ոչ արժէք և ոչ նշանակութիւն մի ունին հունգարացոց առջև. միայն գամայն յայտնեցին թէ և ոչ իսկ քննութեան կառնուն դաշնակցութիւն, մինչև որ անոր մէջի արձանագրական կերպը չփոխուի. այսինքն «ի մէջ Լայմու կայսրի և իրուսիոյ թագաւորին» խօսքերուն ձևին անկողմէն «ի մէջ Լայմու կայսրի և հունգարացի թագաւորին» մէկ կողմէ, և իրուսիոյ թագաւորին միւս կողմէ: Ընթացիկ քրտուեցաւ հունգարացոց պահանջմանը, և ըստ այնպէսեք եղած փոփոխութիւնը տրուելէն ետև՝ դաշնակցութիւնը հունգարական խորհրդաբանին հաւանութիւնն ալ զղեցաւ: Իայց յայտնան խորհրդարանը պահանջեց որ Էնօվսէի կայսրը կողմանէ դուրսերը գտնուած բոլոր գետնանները այնուհետ թողուն «գետնան Լայմու թիւ» տիտղոսը և սկսին զործածել «գետնան Կրիստի» վեհա. կայսերն Լայմուի և թագաւորին հունգարացի» Սլանիական քննութեան մի ետև հունգարացոց սոյն առաջարկութիւնն ևս ընդունուած ըլլալով Էնօվսէի լրագրութեանց շատերը հաստատեցին: Ինչ ևս հունգարացիք «Կայսրութիւն Լայմուի» տիտղոսը հունգարական կատարեալ անկախութեան հակադէմ համարելով, վերջապէս անցեալները Լայմուի պաշտօնէից՝ կայսեր նախագահութեամբը ըրած ժողովին մէջ որոշուէր է որ այսուհետ կայսրութիւն Լայմուի տիտղոսին տեղ Պետութիւն Լայմու-Հունգարական տիտղոսը զործածուի:

Հետև խորհրդ մը զինքն է և նոյն օրը զլիսովին դրաղած է եղեր պարզ և աժան տեսակին կահկարասիք խրկելու. իսկ իւր նախկին բնակարանին ոսկեզօծ ու փառաւոր կահկարասին կնոջը քնարին զատ ամենը ծախար է: «Ասանդի. կըսէր ինձ. երաժշտութիւնն իսկաւ կախորժի»: Եւ իրօք իրենց ամենաքաղցր վայրկեանները սոյն նուազարանին առջև նստած և անոր ներդաշնակ եղանակներուն միտ դնելով կանցնէին:

Ես ալ իրենց խանդակաթ սկըք նկատելով՝ չէի կըրնար չճպտել:

Իրիկուան դէմ բարեկամն հրաւիրեց զիս իրեն հետ խորհրդը երթալու. ուրտեղ կինը օրուան մէջ ամեն բան կարգադրելու դրաղած էր:

Սոյն տնական ընթացքին պատմութիւնը լսած տեսնուած հաճութիւն կը զգայի: Կոյն իրիկուան օղջ պարզ և գեղեցիկ ըլլալուն՝ իրեն ընկերացայ:

Բարեկամն օրուան աշխատանքներէն յոգնած ըլլալուն քանի կը քաշէինք այնչափ խոր մտախնայութեանց մէջ կը ընկղմէր:

—Տարաբաղ Մարիամ. միմիկի վերջապէս:

—Ի՞նչ փորձանք և կաւ անոր գլխուն՝ ըսի անդէն:

—Ի՞նչ. գոչեց անիկա. միթէ այդ նուաստ վիճակին ենթարկուելու դժբաղդութիւն չէ՞: Ախր ո՞ւր. ողորմելի հիւղի մը մէջ վանդակուելով՝ անընդհատ աշխատելու պիտի ստիպուի:

—Միթէ վշտացա՞ւ անիկա իւր ընթացքը փոխուելուն համար:

—Արդարև այս կեանքը անկի քողցր և հաճելի կը թուի իրեն, պատասխան տուի անոր: Սէր սիրտանք,

ո՛հ սրանչի ի աղիկ. գոչեցի: և դուն ինքզնիքը թշուառ կեղիքով, բարեկամ, սակայն այս կերպ հաստատութիւն մը երբէք չէիր վայելած: Այդ կնիւն սըրտին մէջ պարունակող վանդակեան անդին գտնուին արժէքը չէիր դիտեր բնաւ:

—Սակայն, բարեկամ, եթէ միւր այս կեանքին մէջ յարտուեցու ըլլանք՝ կրնամ ես ալ հասնուել: Ընդրիտ փորձառութիւնը այս օրուան կըսուի, պատասխանեց անիկա: Այնու և դատարկ բնակարանի մը մէջ սուրբու ստիպուած է: Առտուան ի վեր այն ողորմելի կահկարասիքը կարգի դնելու կը ձգնի: Այս առաջին անգամ է որ տնական դրաղութիւնը կը յոգնի, առաջին անգամն է որ ամեն ընտիր իրերէ զուրկ տան մը մէջ իւր չորստին կընայի և գուցէ հիմա գետին նստած ապագայ աղքատութեան վրայ կը խորհի անկողմ:

Սոյն նկարագրը հաւանական կը թուէր ինձ. ուստի չէի կրնար հակառակը պնդել և սկսանք լսին յառաջ երթալ: Ուղիղ ճամբէն խոտորելով մտանք անանկ առաջնու մը, որ անտառին ոստախիտ ծառերուն ստուերին ներքև ըլլալով՝ գլխովին առանձնութեան կերպարանք մը ունէր: Խորհրդը հետեւէն տեսանք: Արտաքին տեսքը պարզ և գեղեցիկ ըլլալով՝ դաշտային բանաստեղծի մը համար խիստ հաճելի կրնար ըլլալ:

Տերեւալից վայրի որթէ մը չըջապատեալ մէկ քանի ծառեր իրենց ոստերը տնակին վրայ վայելչաբար կը տարածեն. դրան վրայ գեղարոյս ծաղիկ ամաններ շարուած են: Տախտակաման դուռ մը առջև անանկ ճամբայ մը կը բանայ որ մէկ քանի պողպատե թուփերու մէջէն դեպ ի խորհրդին դուռը կը տանի: Այսպէս քիչ

մը ևս մերձեցալով՝ երաժշտութեան ձայն մը լսեցինք: Լիզի ձեռքս բռնեց, կանգ առաւ ու Մարիամին մէկ պարզ և աղաւ երգին սկսաւ միտ դնել:

Լիզի ձեռքին իմինիս վրայ գողցողալը զգայի: Քայլ մը ևս առաւ աւելի որոշ լսելու: Այս քայլը առաջուտ շուրջին վրայ աղմուկ հանեց ու հիմապի դէմք մը սրտուհանէն նայելով՝ դարձեալ ինքս քաշուեցաւ:

Մէյմալ նայիս Մարիամ յառաջ կուգոր մեզ դիմաւորելու: Դիմալան և յայտալ, այլ վայելուչ գգեստ մին էր հողածը, գլխուն վրայ քանի մը դաշտային ծաղիկներ տեղաւորած էր:

Իւր դէմքը ժայլունիւրով վայելուան՝ երբէք այնպէս սիրուն երեցած չէր ինձ:

—Սիրելի Գեորգ. գուչեց անիկա: Ո՛հ. ինչ բերեւորութիւն կը զգամ հոս գաղղ տնակիւրով: Անհամար քեղ կըսալսէի: Քանի մը անգամ արուհետին վրայ կը ձևակերպել զիմաւորելու համար: Մեր տնակին հոտի գեղեցիկ ծառի մը ստուերին ներքև սկզբն մը պարտատեղէս յետոյ քու սիրած այն քաղցր կակնիւրէն ալ հաւքեցի:

—Ո՛հ, յարեց կրկին, յիշաւի երջանիկ պիտի ըլլանք:

Խոց լիզին յաղթուեցաւ: Իւր կինը կուրծքին վրայ ճնշեց, կրկին համարեց քանի ու նորէն չէր կրնար խօսել. այլ աշտուեցնէն արտաքին կակնիւրէն կը ճոխէին և ստեպ խոտովանեցաւ ինձ որ թէպէտ այնուհետև բողբոջ իրեն օղնած և բարեբաւ կեանք մը անցուցած էր. սակայն այնպէս բերկրաւէտ ու երջանիկ վայրկեան մը չէր ունեցած բնաւ:

Վ. Ա. Շ. Ի. Կ. Ս. Ե. Ա. Ն
Թարգմանեց յԱնգղիական * * *

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒԳՈՒՄ 31 ՅՈՒՆԻՍ

Կայսերական հրամանաւ, Սեբեթիան Ստեփան էֆենտին կարնոյ գաւառին քաղաքայիտական գործոց երկրորդ անօրէն անուանեցաւ :

— Տատեան վսեմաւ, Յօհաննէս—Պէյն իր անձնական տիրութեան դարման գտնելու համար երեքշաբթի օրը մայրաքաղաքէն Վիեննա դնայ :

— Բերայի Գալեօնճու թաղի ճիւղանի ըսուած փողոցը տունէ մը հըրեհ ծագելով 60ի չափ առնէ 20ի չափ խանութ ալրեր են : Կոյնպէս Պէշիկթաշ Արեւիճէպէ—Արդուշի ըսուած փողոցը հըրեհ պատահելով 30 տուն ալրեր են :

— Այս թիւի լրագրին մէջ կը կարգադրուի :

Վսեմաւ, Սիտակ փաշան Յուլիս 30 թուով Բ. Գրան կիմացնէ հեռագրով թէ Պալազարիսթան մտնող ասպատակներէն մնացած 46ի չափ մարդիկ, որ Պալազարի լեռանց կողմերը ապստաններ էին, կայսերական զօրքերէն հալածուեցան : Կրծանուցանէ նաև թէ Կոյրօջո գտնուող Լիվա Սէհմէս փաշային նամակէն կիմանայ որ աւազակները մինչև Պալազարի հալածուելով՝ ամենքն ալ կոյսերական իշխանութեանց ձեռքն ինկեր են, Լիվէ յառաջ ձեռք ինկած աւազակներէն վեցը Բուսճուքի մէջ երկուքն ալ թրնովայի մէջ կախուեցին :

ՔԱՆԱՔԱՆ ԵՆԻՔԻՔ

Չմիտնիա, 20 Յուլիս :

Սնդիակ շարժու հինգշաբթի գիշեր ժամը ըստ կարգադրուած Լիւն դորաւոր հըրեհ մի Պ. Ապտուլլահ եղբարց լուսանկարի գործարանին ներքեի արտոյ մը մէջ ծագելով ու արև-հիւսիսային ուժովն հօգուով դարձան յանկարծակի մեծատարած զլրք մը առաւ, թիւկեալ բաւական քարուկիր շէնքեր կը շրջապատէին հըրեհին սեւսարանը : Քարեքաղաքար հըրեհին դարձան ու ամեն կողմէ հասած մեծամեծ օգնութիւններուն շնորհիւ յաջողեցան շուտով առաջքն առնուիլ : Այս համայնաւոր տարեր գրեհուած շէնքերն են զլուսարարար Երթուրական ֆազիլուն, Ապտուլլահ եղբարց լուսանկարի և անոր կից ուրիշ գործարան մի, Մ. Վերի երկուս Մ. Ապթի մէկ տունները, անոսի մի ալ Քարօթաննո անուանեալ խանին մէջ :

Նշանակութեան արժանի է մեր ընդհանուր կառավարիչ վսեմափայլ Իսմայիլ փաշային արիական ընթացքը, որ հըրեհին նշանակը տրուած միջոցն արագապէս նոյն տեղը հասնելով ամեն կարևոր եղած միջոցներուն բարեկարգութեան համար անձամբ սխաւ հօգիւր Նմանապէս գովութեան արժանի են քաղաքիս Պաղղիական ընդհանուր հիւստոտո մօտի Պէշիկթաշ և Սիտակ կոմիտէն, Խաւաքան հիւստոտո Պէշիկթաշ ասպետին, Բարթոկալի ընդհանուր հիւստոտո Տօշարթի ասպետին, Կայսերական գրամանուցին տեսուչ մօտի Պ. Լաֆօթիէն, քաղաքապետական խորհրդի մեծաւ անդամաց, մասնաւոր Եսպին աղային և իր հետեւորդաց շրջապատ մեծամեծ ձգտելով բարեկարգութիւնը պահելու և հըրեհին առաջն առնելու ազդու միջոցներուն նկատմամբ :

Մեր նաւահանգիստը գտնուող Խոտլուկան, Երիտուական, Աստորիական ու Պաղղիական նաւախումբին նաւաստանաց այս վտանգաւոր պարտադրոյ մէջ ցոյց տուած քաջարարութիւնն ալ ընդհանուր շնորհակալութեան արժանի հանդիսացաւ :

Երթուրական թաղի սոյն հըրեհին ամբիւր ի գործ գրուած մեծամեծ օգնութիւնները, շտապը խոսկելով քաղաքիս միւս թաղերու ընտելաց բարի նախանձը կը շարժեն : Երանի թէ ի պահանջել հարկին նմանօրինակ օգնութիւններ չըլլայուն էին նաև ապրտակի թաղերու, ուրոնք զքաղաքար աւազակներու ու յախտակիչներու խուռն բաղմութեան արդիւնքով՝ հօգիւնն ազատելու հաղի միջոց մի կրնան գտնել այնպիսի ազնուալի պարագայի մը մէջ :

Քաղաքապետական խորհրդին մեծաւ Սնդանոյ յատկապէս ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք քաղաքիս այն սակաւազիւտ լայց անկարգ շէնքերուն վրայ որոց ամանց ծխանքըները ձեւերէն վեր կը ձեւն չեն, անանցն ալ դրուցի տան տախտակամաճի մը փակած, և ուրիշներն ուրիշ վտանգաւոր դրքի մէջ պտուելով՝ անկարգի է աւարտութիւն ենթադրել այնպիսի թաղերու մէջ :

— Բարձրագոյն Պաշտը հրաման գրեհ ըլլալով որ Ս. յորճի վիլայէթի վարչութեան կողմանէ յատուկ պաշտօնակալ մի գրեհի խաղաղական նաւատորմին զլուսար

հրամանատարին յայտնելու համար կայսերական կառավարութեան ցաւակցութիւնը վսեմապետութեան նոյն նաւատորմին մէկ պաշտօնէին, մեծաւ Տիրան Էֆենտի թաղթաղանին յանձնուեցաւ որ սոյն պաշտօնը ի գործ դնէ : Տիրան Էֆենտին իր աստիճանին համեմատ արժանաւոր պատուով ընդունուեցաւ յիշեալ նաւատորմին զլուսար հրամանատարին կողմանէ, միանգամայն խիստ պատուաւոր կերպիւ կատարեց իրեն յանձնուած սոյն փափուկ պաշտօնը :

— Տեղւոյս քաղաքապետական խորհրդին համահամ հաւանութեամբ մեծաւ Մարտիրոս աղա թաղթաղանը յիշեալ խորհրդին Պէշիկթաշ—Նախագահ ընտրուեցաւ :

— Մօտ օրերս հասաւ Խզմիր Այտընի վիլայէթին նոր Միւշիկթիլը, նմանապէս Խզմիրի առեւտրական աստեղին նոր նախագահ Լաֆայ Էֆենտին :

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐԵՆ ՂԱՍԱԳԱ ԵՐԹԱՆՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՅ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍԱՐԱՆ ՍԿԵԱՆ ՅՈՒՆԻՍ 1 ԵՆ Ե. Թ. 1868

ՊՈՒՆՈՎԱՅԻ ԱՅԻՂ ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐԸ

Իզմիրեն պիտի մեկնի Պոռնուփա Երթայոն

ԱՌԱՎՈՏՈՒՆ ըստ երթուցացոց ժամը 5.45ին՝

6.45ին, 7.45ին, 8.40ին, 12ին :

ԵՐԵՎԱՆԻՆ՝ 4.30ին, 6ին, 7ին :

Մմեն շաբաթ երեկոյն արտարոյ կարգի շոգեկաւոր պիտի մեկնի Իզմիրեն ժամը 8ին եւ Պոռնուփային 8.20 րոպեին 4. Ե :

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԱՌԱՎՈՏՈՒՆ 6.45ին, 8 1/2ին, 10.15ին, 12ին :

ԵՐԵՎԱՆԻՆ 3.30ին, 4.30ին, 5.30ին, 7.10ին :

Իզմիրեն մեկնած շոգեկաւոր պիտի վերադառնան միշտ՝ քաղաքիս մեկնելու կէս ժամ ետքը, բաց ի հասարակ օրերը Պոռնուփա մեկնած շոգեկաւորին, որ պիտի վերադառնայ ժամը 2ին կէսօրին ետեւ :

Երթալու և վերադառնալու արժանիքը

Պիտի տրուի ամեն օր : Իզմիրեն ամեն շոգեկաւորով : Պոռնուփային հասարակ օրերը կէսօրին ետեւ, եւ կիրակի օրերը՝ բոլոր օրը :

ՏՈՄՍԱԿԱՏ ԳԻՆԵՐԵՆ ԵՆ ՍՏԱՅԻՆ կարգ՝ 8 ղլ. 2րդ կարգ՝ 6 ղլ. 3րդ կարգ՝ 3 :

ՂԱՍԱԳԱՅԻ ԳԻԾ

Իզմիրեն պիտի մեկնի Մեհիմէն, Մանիսա, Ղասապա եւայլն, Երթայոն համար :

Հասա. օրերը առաւօտուն 6.30ին երեկոյն 4.10ին կիրակի օրերը » 7.30ին » 4.10ին

Երեւ. քաղաքի վարչապետ յի պիտի Իրաքուրէն, Իսի 3ին մինչև 12 քաղաքիս քաղաքիս 4ին պիտի վճարեն :

ԵՐԹԱՆՈՒ ԵՒ ՎԵՐԱՎՍԱՌՆԱԿԱՆ ՏՈՄՍԱԿԱՆ ԿԼԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

1. ԱՄԵՆ ՕՐԻ մէջ Իզմիրի եւ Քորտեիոյի, ամեն կարգի : Իսի Իզմիրին, Մեհիմէնէն, Մանիսային եւ Ղասապային առաջին եւ երկրորդ կարգի տոմսակցներ՝ ամեն կայարանաց համար : ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ առաջին, երկրորդ եւ երրորդ կարգի՝ Երթայոն եւ դառնալու տոմսակցներ կը տրուին ամեն կայարանէն ուրիշ ամեն կայարանաց համար, որոց հեռաւորութիւնը 10 մղոնէն նուազ է : Այս տոմսակցերը՝ արուած օրուան համար միայն արժէք ունին :

2. ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ, առաջին եւ երկրորդ կարգի տոմսակցներ կը տրուին ամեն կայարանէն ուրիշ ամեն կայարանաց համար. որոց հեռաւորութիւնը 10 մղոն է եւ անէի է եւ այս տոմսակցները միեւնէ երկուշաբթի իրիկուն արժէք ունին : Երրորդ կարգի Երթայոն եւ դառնալու համար տոմսակցներ եւ կը տրուին ամեն շաբաթ կէսօրին ետեւ եւ կիրակի բոլոր օրը : Բայց ասոնք՝ միեւնէ երկուշաբթի առաւօտուն արժէք ունին :

3. Զրօսանաց ընկերութիւններ, ի մէջ, Իզմիրի Մեհիմէնի, Մանիսայի եւ Ղասապայի, որոնք 20 հոգիէն պակաս շէն առաջին կարգի համար եւ 30 հոգիէն պակաս շէն երկրորդ կարգի համար, կրնան Երթայոն եւ վերադառնալու տոմսակցներ ստանալ ՊԱՐՁ ՏՈՄՍԱԿԱՏ ԳԻՆԵՐՈՎ. բայց պիտի որ 2 օր յառաջ ծանուցանեն վարչութեան գրատուններուն :

4. Կարրատանց աշակերտներուն եւ վարձապետաց երբոր բազմութեամբէն, աման գիներով տոմսակցներ կը տրուին ամեն կայարանաց համար :

Սմեն ամսոյ առջի օրէն սկսեալ առաջին կարգի բաժանորդագրութեան (պայօնման) տոմսակցներ կը տրուին ի մէջ Իզմիրի եւ Պոռնուփայի, ինչպէս նաեւ ի մէջ Իզմիրի եւ Քորտեիոյի : — Երբեքս կուրեան յայտարար բարբ (բոկլրամ) կը տրուի ամեն կայարանէն ձրաբար :

Երբեքս կուրեան տոմսակց անձնակցն ըլլալով, երբ առջի ծախս առնողին ի գաւ ու իր գործածելու ուղի գայն, վարչութեան պիտի գրաս նոյն տոմսակց :

Իզմիր 13-25 Սայիս ՀԻՄԱՆՆԻՒՎԱՐՈՒՄ 1868 : վարչութեան գրասենեակ :

ԳԻՆԵՐԵՆ ԲԱՐԵՎԱՍԸ

ԳԻՆԵՐԵՆ ԶՈՒՆՆԵՐ ՀՈՒՆՆԵՐ ԵՒ ԵՐԿԱՆՈՒՄ

Մարդոս ջղալին գրութեան (Գիւն) շատ յոգնած ըլլալով սակաւ խաւ մըն է և ջղալին ամենօրեայ շարժումը կամ զբոսը անօրէնը վտար է յոր. վսեմ զի ուր գտնուելու է անոր զեպը : — Միակ զեպը այս է. քիչ թիւ գինն, քարեղբոր, և ոգեւոր ըմպելիք. և անէի աղէկ կըլլայ որ ընտրուին հեռանա առնողն, և ամենին շտապ. նմանապէս խաճէ մի խմբ, և անոր տեղ թեթեւ թէյով (չայ) գոհ եղիք : Կարելի եղածին չափ մարդոր օր ծծէ, ամեն գիշեր իմ զեղահաստեան երեք կամ չորս հատ կըլլէ շատ միս կեր և համեմունք (սուր) հեռի կեցիք : Եթէ այս օգտակար կանոնները չընդունանք ի գործ դնելու ըլլաւ միտք շուտով պիտի հանդուստանայ, մարմնը աւելի պիտի ըլլայ և պիտի մեռնու թէ ջղաց շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՎՈՒԹԻՒՆԻՒՄ ԵՐԿԱՆՈՒՄ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէջ թէ կըլլանք շափն անէի ջղալին կըլլան կամ բաւական չեն ըլլալը, թէ քարը կամ աւազը երկիւմանց կը հասնին կամ թէ առնող մը ցատկը կը զղանան մըլքին համապատասխանած մարդ : Այն ամեն հիւանդութեանց ժամանակը պէտք է շուտ օրէի զեղահաստեանը աւելու տպեալ հրահանուց համեմատ և անոր սակեղանիքը չընդունին երկիւմանց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը : Այս գործարանը անմիջական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, պէտք ունենէ զեղեղը զոր տեղը գործածուած պիտի ըլլայ :

ՍՏԱՅԻՆԻՒՄ ԵՐԿԱՆՈՒՄ

Որ և է զեղ մի շիւրս ստանդուն զօրութիւնը նորոգել և աղէկանել զայն շուտով ինչպէս այս զեղահաստեանը. որոնք անբարեխաւսութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բոլոր թըթուութիւնը կ'զանեն և կը հասնին ի լեարդի (խոլ) օրէի, որուն գործողութիւնը կը կարգադրեն : ջղեղու սաստիկ ձգտումը (բարձ) զեղեղու մէջ սքանչելի ներգործութիւն մի ունի և լեարդի ու ստամոքի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բշտէ :

ԲՈՐԲՈՒՄԵՆ ԹՈՒՔԱՆՈՒՄ (ԳԻՆԵՐ) ՀԱՅԵՆԻ ՀԱՐԲՈՒՄ

Շնչատութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութիւնը ամեն անտեղ անէի յաճախ կը պատահի և երբեմն անէի վսեմա գաւոր է : Ասոնց գործողութեանց անկարգ ընթացքին առաջին նշանները կրնան միշտ կարգադրուիլ. շուտ օրէի հաշակաւոր զեղահաստի միջոցաւ : Ասոնք շուտով կը զղանան արեան ուր և և առժամանակեայ անկարգութիւնը, կը թեթեւանան խոցած շնչալինքները, և կը բարեխաւսեն շնչատութեան սաստիկ արագութիւնը և կարողութիւնը կուտան շնչալինքն ու թորեղուն գիւրութեան ու կանաւորակու գործելու : Այս զեղահաստեանը իրենց մարդկական զօրութեանը կը սրին արեան ամեն աղտոտութիւններէ, և այն եղանակաւ կը զօրանան զգրութիւնը (Գիւն) ընդդէմ ծխալինքան անտեղ, շնչալինքան և ուրիշ թըթային տկարութեանց :

ՏՈՒՔԱՆՈՒՄ ԵՒ ՎԵՐԱՎՍԱՌՆԱԿԱՆ ՏՈՄՍԱԿԱՆ ԿԼԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Տեղութեան, թուրքութեան և ջղալինքան զեղեղու մէջ, որոնք ուր և է ընկան կամ զերեկական շափանցումներէ յասալ թեւած են, այս զեղահաստից արժեքը և նորոգելը կը վերահաստեան թեւած սօսակար է. քանզի մարտողութիւնը կը վերահաստատուէ, մարմնին ամեն հիւանդութեանը կը կանաւորուէ, ջղային զօրութիւնը կը զօրանայ, հիւանդին միտքը կը յարգարէ և կերպապէս աւաղուութիւնը ձեւը կը բերէ :

Շուտ օրէի զեղահաստեանը ամենին օգտակար զեղեղն են հեռուելու հիւանդութեանց համար :

Շնչալինքանութիւն, Յօղացաւութիւն, Թորացաւութիւն, Միւսային անտեղ, Տեղաւորութիւն, Տար արտալին, Խիթ (սահլ), Զրգողութիւն, Միջարկութիւն, Հարբողիկ, Կանաւորութիւն, Բորբոքուն, Ծիրանական անտեղ, Գաւորիկ, Ախար ընդերաց, Թանջ (սխանք), Բարբախտի արտիկ, Անկանաւորութիւնը կախող պարանոցի, Բար կամ խիճ միջանց, Վերնուտութիւն, Նոցի, Մորթային հիւանդութիւնը հիւանդութիւնը Գլխացաւութիւն, Թիւնը, Փողացաւ, Արտոգիտեան անտեղ, Խցողութիւնը :

Այս զեղահաստեանը, որ կը շնչուին շուտուէ բշտին անձնական վերաբերեալութեանը, կը վսեմանին իր գործարանը ի լուստուն, Սթեթոս կողմէ թաղը թիւ 234, ի զին 1 և 1 1/2 շէնքի, 2 3/4 և 4 1/2 շէնքի տուփը, ըստ մեծութեան տիպոց :

Գիտեալ արժան է որ տպեալ հրահանուցներ կան ամեն լեղուով օրոց մէկ հատ կը գտնուի իր քանակը ստեղծող մէջ ի տեղեկութիւն հիւանդաց, ամեն պարտադրեց մէջ :

Խմբակիր—տէր լրագրոյս, Գ. Կա. Գ. Պալազարիան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՒՄՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ